

# Bürgüt ahmyry / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Bürgüt ahmyry / hekaýa BÜRGÜT AHMYRY

Deňiziň kenaryna ýanaşyk dagyň uçut gaýasynyň düýbünde ak guýruk bürgüdiň çöp- çalamdan bina eden gabaraly höwürtgese bar. Kenaryň gyrasyndaky ortasy örküçli ýasy daş bolsa ýyrtyjy guşuň dynç alyan we naharlanylýan ýeri.

Özüni bu ýeriň eýesi hasaplaýan bürgüt her gün säher bilen gök asmana galyp goşa ganatynyň hözürini görýär. Şol ýerden deňizdäki janly jemrändäni, suw guşlaryny birin birin yzarlaýar we nobatdaky awuny nyşana alýar. Çygrynda del guş göründigi onuň bilen söweş edýär.

Beýleki guşlardan tapawutlylykda onuň açlyk çekjek gaýgysy ýok. Nesibesi golaýynda, öz eli, öz ýakasy. Islese balyk, islese-de suw guşyny saýlap awlaýar. Soň tutan awyny penjesinden sypdyrman gelip, örküçli daşyň üstüne goýýar. Dag bürgüdiniňkä görä has kuwwatly mähnet çüňkleri bilen ullakan balygyň bedenini hamala içinde süňkleri ýa-da gyýçaklary ýok ýaly aňsatlyk bilen dogram dogram edip göýberýär.

Ol agymtyl daşy ýyllarboýy ýuwup ýümän deňiz tolkunlary ony erederden ejiz gelipdir. Balyklaryň we suw guşlarynyň ganyna günde telim gezek boýalsa-da, onuň üst başy täp-tämiz. Galan gaçan iç goşlary süňk saňklary ýa-da ýelekdir teňňeleri hem görjek gümanyň ýok. Sebäbi aram aram köpürjikläp gelyän has uzakçyl tolkunlar bu ýere-de ýetip bürgüdiň meýlis mekanyny syryp süpürip durýarlar. Dürli dümen balykdyr guş etinden petekesini mäkäm dolduran bürgüt bu daşyň suw ýetmeýän belent örküjinde döşüni şemala tutup irkilmegi halaýar. Pessaýlyk bilen öwürýän şemala bürgüdiň omuzyndan we butlaryndan ýelekleriniň düşen ýerleri açylyp görünýär.

Goja bürgüdiň ömrüniň köp bölegi şu gözýetimlerdäki asmanda hem-de şu daşyň üstünde geçdi. Özünden ençe ýaş uly mäkiyan jübüti bilen ýigrimi ýyllap gaýanyň düýbündäki höwürtgede ýaşadylar, ençeme gezek şol höwürtgeden ýaş bürgütleri uçurym

etdiler. Mäkiýanyň garrap ölenine indi iki üç ýyl boldy. Janyoldaşy we çagalary barka-da bürgüt höwürtgede kän bolman wagtynyň köpüsini awda ýa-da şu daşyň üstünde geçirerdi. Indi öz maýdalyna ýeke ýaşaýarka, gugaryp galan kapas höwürtgä ol diňe gijäniň yary garry süňklerini ýylatmak üçin barýar.

Toparlanyşyp deňizde ýüzüp ýören suw guşlary öz ganymyny tanaýarlar. Ýöne şonda-da känbir ätiýaç edip baranoklar. Bardy geldi bir sebäp bilen uçsalar-da ýene bu ýere dolanyp gelýärler.

Olar üçin hamala daş töwerekde hiç bir hadysa bolmaýan ýaly, asuda durmuşlaryny dowam etdirýärler. Tebigatyň bu täsin kanuny ýyrtyjy guşlaryň rysgalynyň kesilmezligini üpjün edýär. Daň bilen höwürtgeden uçan ak guýruk bürgüt şol gün hem asmanda biraz gaymalady. Deňizde süri süri bolup ýören guşlary birin birin göden gecirdi. Olaryň içinden amatlysyny saýlan bolarly, dik asamandan aşak inip suw guşlarynyň birini penjesine aldy.

Soň ol hemişeki endigune görä kenardaky daşyň üstüne gonsa-da howliukmady. Öňündäki awa seretmän daş töweregine gopbamsylyk bilen nazar aýlady. Hemişeki edähedini bozup göýberen bu kiçijik hatasy üçin pajygaly ýalňyşlyklara ýol açyldy. Men menlik özüne artyk baha bermek hiç haçan gowlugyň üstünden eltmeýär. Bu sapar bürgüt ony öz başyndan geçirdi. Amatly pursady peýlän suw guşunyň ýaraty bolsa-da deňze tarap zymdyrylyp gidendigini ol biraz gijiräk aňlady.

Deniz bürgüdiniň gaçan awuň yzyndan laçyn ýaly kowalap girisine saljak gümany ýok. Dag ýa-da sähra bürgüdiniň peýkam kimin parlap göge galmasy hem oňa mahsus däl. Asmandan awunyň üstüne yyldyrym yaly inen pursatynda deňsiz taysyz okgunly deňiz bürgüdiniň galan wagtlardaky hereketinde o diýen çusluk, çakganlyk yok.

Akguýruk bürgüt näçe gazaply hem bolsa hemişeki agras uçuşy bilen göge galdy. Al asmandan seredeninde yaraty guşy görmedi. Ol eyyam özüni gamyşlyga uran bolarly.

Bürgüt «zyyyanyň yaryndan gaydyp» yza dolanmady. Gahatyny kimden çykarjagyny bilmeyan taly asmanda bir iki aýlaw etdi. Asuda tolkunlaryň arasynda tovlanjyrap ýören ullakan bir

balygyň garamtyl arkasyny görende bolsa onuň gabarasyna seretmän, üstüne ok yaly atylyp gaytdy. Ýiti dyrnaklaryny balygyň gerşinden mäkäm sanjylanda suwa gyzyly reňk yaýrap gitdi.

Emma beyle äpet balygy götererden ejiz bürgüde indi demir gyňarçak yaly dyrnaklaryny balygyň ýon etinden sogrup çykarmak hyllallady. Sykyja düşen bürgüt häzir awdan ellibizardy. Janhowluna urunyan balyk ony deňiziň düýbüne çekeleýärdi. Häzir ýyrtyjy guşuň özi awa öwrülipdi.

Aman soramasa-da aljyraňňy ýagdayda nalaç pasyrdayan bürgüdi girisinden sypdyrmak islemeyan yaly balyk ony çekeläl süýräp, suwda ençeme öwrüm etdi. Kimiň kime ýesirdigini saýgarar yaly dälidi. Töwerekdäki guşlardyr suw jandarlary suwuň we asmanyň piriniň bu gözgyny halyna gyzyly gyrlan gülüşyan yalydylar.

Hernä bürgüdi özi bilen girdaba äkitmek balyga başartmady. Ýyrtyjy guş soňky pursatda penjesini sypdyrdy. Ganatlaryndan başga ýeri öl myžžyk bolan bürgüt zordan ýerläp uçup, özüni kenara atdy.

Emma indi öňki uçuşlaryndan soňra edişi yaly, oňa kenardaky daşyň üstüne gonup deňze haybat bilen garap oturmak yokdy. Ömrüniň soňunda yalňyşyp, özünden güýçlä sataşan guşuň başyndan geçiren göz güliban yagdaýyna deňizem, asmanam, zeminem şayatdy.

Ezilen towuk yaly müzzerip, gayanyň aşagyndaky höwürtgesine giren bürgüdi soň gören eşiden bolmady..

Şahymerdan Sary ogly, ýazyjy.

«Balkan» gazetini. 2015 ý Hekaýalar